

עמ"י (ירושלים) 32208-02-13 - פלוני נ' מדינת ישראל

עמ"י (ירושלים) 32208-02-13 - פלוני נ' מדינת ישראל מחוזי ירושלים

עמ"י (ירושלים) 32208-02-13

פלוני

נגד

מדינת ישראל

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בירושלים

[05.03.2013]

בפני סגן הנשיא, כב' השופט משה דרורי

העורר וב"כ עו"ד איתמר בן גביר

ב"כ המשיבה מפקח רגב מרדכי - עו"ד

החלטה

אני נענה לבקשת עו"ד בן גביר, ומאפשר לו לצאת מן האולם לצורך דיון בבית משפט אחר.

החלטה

1. בפניי ערר שהגיש קטין (יליד 1995, בן 17.5) על החלטת בית משפט השלום לנוער בירושלים (כבי השופט הבכיר, יצחק שמעוני) מיום כב שבט תשע"ג (2.2.13), בתיק מ"י 364-02-13, שבה הורה על הרחקת העורר ממגרשי הכדורגל, כולל מגרש האימונים של ביתר ירושלים, לעונה זו ולעונה הבאה, וכי עליו להתייבב בכל מחצית שבמהלך משחק כדורגל של משחק ביתר ירושלים בתחנת המשטרה הקרובה למקום מגוריו. כמו כן, ניתן צו המורה לעורר להתרחק מיו"ר הקבוצה, מר איציק קורפיין, למשך 6 חודשים מהיום, במרחק שיפחת מ-100 מטר. בהחלטתו נענה בית משפט השלום לבקשת המדינה להוצאת צו הרחקה נגד העורר על פי סעיפים 17 ו-18 לחוק איסור אלימות בספורט, התשס"ח-2008.
2. עו"ד איתמר בן גביר, ב"כ העורר, טען כי הוא מייצג את העורר, כאשר ההסכמה לייצגו ניתנה לו על ידי אמו של העורר בעל פה. יש בכך פגם, שכן יש צורך בחתימה של הורי העורר, על פי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962. ב"כ המדינה, עו"ד רגב, טען כי הוריו של העורר אינם מסכימים להגשת הערר. אין לי בעניין זה ראיות חיצוניות, ולכן, על פני הדברים יש לקבל את הצהרת עו"ד בן גביר, כ"קצין בית משפט", כי פעל כדין. מכל מקום, מכאן ולהבא, יקפיד עו"ד בן גביר כי יוגש יפיו כוח בכתב, חתום על ידי ההורים והאפוטרופסים הטבעיים של הקטין, כאמור בחוק הכשרות הנ"ל.
3. טענות עו"ד בן גביר היו רחבות ביותר:
 - א. חוק אלימות בספורט אינו חל על האירוע, בכלל, ובמיוחד כאשר מדובר במגרש אימון ולא במשחק ספורט.
 - ב. אין הצדקה להפעלת אמצעי חריף של איסור השתתפות במשחקי כדורגל, שהם בגדר זכות יסודית של האזרח.
 - ג. לחילופין, תקופת ההרחקה הינה ארוכה ובלתי מדתית.

4. עו"ד רגב, ב"כ המדינה, סבור כי החלטת בית משפט השלום מאוזנת ומידתית. הוא עמד על כך שמדובר באירועים אלימים חמורים, שלצורך מיגור התופעה הקשורה הכרוכה בהם, נחקק לפני מספר שנים חוק איסור אלימות בספורט. לדבריו, מדיניות זו של יישום הוראות החוק והרחקת המתפרעים, זוכה לגיבוי מצד צמרת משרד המשפטים והמשטרה, כלשונו.
5. בדיון היום אפשרתי לכל אחד מב"כ הצדדים לפרוס את טענותיו במשך שעה ארוכה.
6. ברם, לצערי, פרט לדברים קלים ולהזכרת סעיפים בחוק, לא הגיעו הצדדים לבית המשפט מצוידים בפסיקה או בספרות משפטית או באסמכתאות משפטיות מחייבות אחרות.
7. צודק עו"ד רגב, כי עול הראיה בעניין זה מוטל על ב"כ העורר, המבקש כי ערכאת הערעור תשנה את החלטת הערכאה הדיונית. אולם, אין לשכוח כי חלק מן המידע נמצא בידי המשטרה, שהופיעה בערכאות השונות (בחלק מן המקרים אפילו ביחס לביתר ירושלים), ולכן, מן הראוי כי גם המדינה, בהופעותיה בערכאת הערעור, תוכל להתבסס על פסיקה שניתנה בשנים האחרונות, גם כאשר מדובר בחוק חדש יחסית.
8. בהעדר סיוע מב"כ הצדדים, מצאתי בעצמי, מספר פסקי דין באתר "נבו", אשר יש בהם כדי לתת תמונה מלאה יותר על התופעה, וכיצד בתי המשפט רואים את תפקידו של בית המשפט, ביישום הוראות החוק האמור.
9. אפתח בשאלת תחולת החוק.
10. חוק איסור אלימות בספורט, התשס"ח-2008 (להלן - "החוק") קובע הוראות מפורטות ביחס לדרך קיום אירועי ספורט (פרק ב לחוק), מי הם בעלי התפקידים באירוע ספורט אשר ישגחו על הבטיחות באירוע ספורט (פרק ג לחוק). לענייננו, חשובות הוראות פרק ד לחוק, שכותרתו "אכיפה ועונשין", אשר מסדירות את הנושאים האמורים, מן הקל אל הכבד: מוענקת בחוק סמכות לשוטרי ולקציני משטרה להרחיק אנשים מפריעים מאירוע ספורט (סעיפים 12 ו-13 לחוק); הוטל איסור על הכנסת חפץ אסור (כלי יריה, חומר נפץ, סכין, אולר, וחומרים מסוכנים אחרים) לאירוע ספורט (סעיף 14 לחוק); נקבע עונש על התבטאות גזענית במהלך אירוע ספורט (סעיף 15 לחוק); חל איסור להיכנס לשדה המשחק במהלך אירוע ספורט (סעיף 16 לחוק).
11. הסעיפים הרלבנטיים לצורך הערר שבפניי הם סעיפים 17 ו-18 לחוק, המסמיכים תובע לבקש מבית המשפט (הוא בית משפט השלום, כאמור בסעיף ההגדרות - סעיף 1 לחוק) לתת לאדם צו הרחקה או הגבלה, אם אותו אדם "התנהג באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט, או שקיים לגביו חשד סביר שעבר עבירה הקשורה לספורט, או לא ציית להוראות שוטר או סדרן" (סעיף 17(1) לחוק).
12. במסגרת הצווים האמורים רשאי בית המשפט לאסור על אדם "להיכנס למקום שבו מתקיים אירוע ספורט, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים" (סעיף 18(א)(1) לחוק). בהמשך נאמר כי צו הקובע הגבלות או תנאים וכניסת אדם למקום שבו מתקיים אירוע ספורט יהיה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים (סעיף 18(א)(2) לחוק). הדרך לאכיפת הגבלה זו היא כי בצו ניתן להורות לאותו אדם להתייצב בתחנת המשטרה שעה לפני פתיחת אירוע הספורט ולשהות במשטרה עד שעה אחר סיום אירוע הספורט (סעיף 18(ב) לחוק).
13. טענת עו"ד בן גביר היא כי סעיף 17 לחוק, המסמיק בית משפט להוציא צו הגבלה או הרחקה, לא יחול במקרה שלנו כי מעשיו של העורר לא נעשו במסגרת אירוע ספורט ולא במסגרת מגרש ספורט אלא נעשו במגרש האימונים של בית"ר ירושלים.

14. אולם, בענין זה מקובלת עלי טענתו של עו"ד רגב כי יישום ההגדרות בחוק איסור אלימות בספורט, מפנה לחוק הספורט, תשמ"ח - 1988, ולחוק הבטיחות במקומות ציבוריים, תשכ"ג - 1962, יוצר פרשנות לפיה גם מגרש אימונים נכלל במסגרת חוק איסור אלימות בספורט.
15. "אירוע ספורט", מוגדר בסעיף 1 לחוק איסור אלימות בספורט, כדלקמן: "אסיפה כהגדרתה בחוק הבטיחות, המתקיימת בזירת פעילות ספורט, לשם צפייה בפעילות ספורט...".
16. אסיפה כמשמעותה בחוק הבטיחות כוללת "התקהלות מאורגנת של בני אדם, בין שהגישה אליו בתמורה ובין ללא תמורה". בנסיבות שתוארו בפניי, ולאחר שגם צפיתי בצילומים שהגיש עו"ד רגב (ואשר צולמו על ידי האוהדים של בית"ר ירושלים במגרש האימונים של הקבוצה בבית וגן), בעת האימונים נמצאים במגרש האימונים בני אדם, שעל פי הצילומים מגיעים לעשרות, ואולי מאה ויותר. הם נוכחים במקום באופן סדיר, וכפי שהבנתי כמעט בכל אופן. במגרש האימונים יש "טריבונות", המאפשרים ישיבה וצפייה באימון. לפיכך, נתקיים התנאי של "אסיפה", במסגרת ההגדרה האמורה, כאשר יש לזכור שגם אם הכניסה למגרש האימונים היא ללא תמורה (להבדיל מכניסה למשחקי כדורגל, שם יש לשלם עבור כרטיס), הרי שלאור הגדרת המונח "אסיפה" בחוק הבטיחות האמור, התקהלות שהגישה אליה ללא תמורה, נכללת במונח אסיפה.
17. אשר לחלק השני של ההגדרה של המונח "אירוע ספורט", בסעיף 1 לחוק איסור אלימות בספורט, המתייחס לכך שאותה אסיפה "מתקיימת בזירת פעילות ספורט", יש לשאוב את הגדרת המונח "פעילות ספורט" מחוק הספורט, תשמ"ח-1988, וזאת כאמור בסעיף 1 בחוק איסור אלימות בספורט.
18. המונח "פעילות ספורט", בסעיף 1 לחוק הספורט, מוגדר באופן הבא: "פעילות משחקית, בין תחרותית ובין שאינה תחרותית, אשר נדרש לה מאמץ גופני".
19. טענת עו"ד בן גביר, כאילו יש צורך להוכיח שאכן יש משחק בין שני צדדים, אינה מקובלת עלי. גם אימון לקראת משחק, נכלל במסגרת פעילות ספורט.
20. יתירה מזו, לפי מיטב ידיעתי, בחלק מאימוני קבוצות הכדורגל, מחלק המאמן את המתאמנים לשני קבוצות, המשחקות אחת כנגד השניה. יהיה זה בלתי סביר לומר שחלק האימון הראשון, הכולל, דרך משל, תרגילי חימום או העלאת כושר גופני, אינו בגדר "פעילות ספורט", ואילו החלק השני של האימון, שבו משחקים המתאמנים בינם לבין עצמם, ייחשב בגדר "פעילות ספורט".
21. פרשנות תכליתית, תביא למסקנה כי מטרת חוקי הספורט, בכלל, וחוק איסור אלימות בספורט, בפרט, נועדה לכך שחוקים אלה יחולו על הפעילות הספורטיבית, שתחילתה באימונים, הנועדים להכין את השחקנים לקראת המשחק.
22. יתירה מזו, מדברי ב"כ המדינה, עו"ד רגב, הבנתי כי במגרש האימונים של בית"ר ירושלים בבית וגן, מתקיימים גם בפועל משחקים אמיתיים בין קבוצות בליגות נמוכות יותר או משחקים של "קט רגל". מכאן, שמגרש האימונים של בית"ר ירושלים הוא "זירת פעילות ספורט", שהוא חלק ההגדרה הרלבנטי בסעיף 1 לחוק איסור אלימות בספורט.
23. מכאן, המסקנה שאין לקבל את טענתו הראשונית של עו"ד בן גביר, ואני קובע באופן פוזיטיבי כי המעשים המיוחסים לעורר, אשר בוצעו במגרש האימונים של בית"ר ירושלים, ובסביבתו, הם כאלה שנעשו במסגרת "אירוע ספורט", ולכן ניתן לפעול על פי סעיף 17 לחוק איסור אלימות בספורט.
24. עתה, יש לבחון האם התקיימו התנאים הדרושים להפעלת הסעיף.

25. בעניין זה כמעט ולא הייתה מחלוקת. ב"כ המדינה, עו"ד רגב טען בבית משפט קמא וגם בפני כי הצטברו ראיות לפיהן העורר היה שותף לקריאות גזעניות ולחבלה במזיד ברכבו של יו"ר הקבוצה. בית משפט קמא מצין כי יו"ר הקבוצה "זיהה בוודאות את המשיב [העורר שבפני], כמי שבועט ברכבו ומאיים עליו" (עמ' 3, שורות 28-29 לפרוטוקול).
26. עו"ד רגב, מוסיף ואומר כי לאחר החלטת בית משפט קמא, שניתנה ביום 2.2.13, לפני מספר ימים בסוף חודש פברואר 2013, נחקר העורר פעם נוספת במשטרה, ומסר דברים נוספים אשר יש בהם תוספת מידע על התנהגותו האלימה. לדברי עו"ד רגב, בכוונת המדינה להגיש נגדו כתב אישום. לא ראיתי את טיוטת כתב האישום, וגם ב"כ המדינה אינו מפרט מהו סעיף האישום הספציפי. בעניין זה יש להמתין ולראות האם יוגש כתב אישום, ואם כן, מה יהיה תוכנו.
27. סעיף 17(1) לחוק איסור אלימות בספורט, מקנה סמכות מיוחדת לבית משפט, על פי בקשת תובע, לתת לאדם צו הרחקה או הגבלה, אם אותו אדם, "התנהג באופן אלים או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט, או שקיים לגביו חשד סביר שעבר עבירה הקשורה לספורט". סעיף 17(2) לחוק הצופה פני עתיד מאפשר ליתן צו הרחקה או הגבלה נגד אותו אדם אם התנהגותו, "במהלך אירוע ספורט, נותנת בסיס סביר לחשש כי הוא עתיד להתנהג בעתיד באופן אלים, או תוך הפרת הסדר הציבורי באירוע ספורט או להתבטא התבטאות גזענית".
28. גם אם אין הוכחות ברורות לגבי הביטויים הגזעניים של העורר, והוא "רק" קילל, או "רק" בעט ברכב של יו"ר הקבוצה, די בכך כדי שהסמכות שהחוק העניק לבית המשפט על פי סעיפים 17 ו-18 לחוק, תופעל.
29. השאלה הניצבת עתה אינה האם יש סמכות, שכן בעניין זה מקובלת עלי עמדת בית משפט קמא, וטענותיו של עו"ד רגב, ואין מקובלות עלי טענותיו של עו"ד בן גביר, אלא, יש לדון בשאלת אופן הפעלת הסמכות, והמידתיות בהפעלתה.
30. אכן, צודק עו"ד רגב כי באופן מילולי, סעיף 18 לחוק מאפשר הטלת צווי הגבלה כאמור, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים. אולם, השאלה אינה מהו הגבול העליון של הסמכות, אלא מהו הזמן הסביר והמאוזן מידתית, שיש להפעיל בנסיבות תיק זה.
31. בדקתי את פסיקת בתי המשפט השונים, בעניין הפעלת סעיף 17 לחוק למניעת אלימות בספורט, ומצאתי מגוון של החלטות שונות, כפי שיפורט להלן:
- א. המדינה ביקשה הרחקה לשלוש שנים ממשחקי בית"ר ירושלים. בית משפט קבע כי "אין לנקוט בצעד כה קיצוני אלא במקרים קשים וקיצוניים בהרבה מהמקרה שבפני, וייתכן כי אף אירעו ברמת ראיות גבוהה מזו המצויה כאן בפני".
- ההרחקה הייתה מיום 2.1.11 עד לתום שנת המשחק הנוכחית של אותה שנה, דהיינו: עד 1.7.11, עם התוספת לפיה "אם לא יוגש כתב אישום עד ליום 1.3.11 יפקע הצו במועד זה". במקרה ספציפי זה, האיסור היה לכניסה למשחקי הקבוצה, כאשר נאמר במפורש כי המשיב "אינו מורחק בשלב זה להרחקת המשך ממר קורנפיין או ממתקן האימונים בבית וגן, ואולם טוב יעשה אם לא יגיע למקום כדי לא להסתבך עוד" (מ"י 165-01-11 מדינת ישראל נ' שמואל פרץ (2011), מפי כבי השופט אביטל חן, בבית משפט השלום בירושלים).
- ב. המדינה ביקשה הרחקה לתקופה של עונה אחת. בית משפט קבע שלא היו ראיות מספיקות לכך שהמשיב נקט בהסתה ואיומים כלפי יו"ר בית"ר ירושלים, יצחק דוד קורנפיין. נקבע כי אין בסיס סביר למסקנה המצדיקה הרחקתו של המשיב מן המשחקים, ולאור הסכמתו הוא חתם על ערבות עצמית בסך 2,000 ₪ לפיה לא יפנה ליו"ר הקבוצה ולא יתקרב אליו במרחק של 20 מ' (מ"י 3644-10-10 מדינת ישראל נ' יוסף זכות (2010), מפי כבי השופטת רחל שלו-גרטל, מבית משפט השלום בירושלים).

- ג. נקבעו תנאי שחרור בערובה הכוללים איסור כניסה למגרש כדורגל למשך 15 יום (מ"י 5852-02-11 משטרת ישראל נ' יותם אהרון גולדמן (2011), מפי כבי השופטת הבכירה רמה לאופר חסון, מבית משפט שלום בקריות). החלטה דומה לתקופה של 15 יום ניתנה על ידי אותה שופטת בתיק מ"י 5808-02-11 מדינת ישראל נ' עומרי נאמן (2011). בערעור שהוגש לבית משפט המחוזי, התקבלה עמדת המדינה באופן חלקי, תוך הדגשה כי יש צורך במיגור תופעה של אלימות במגרשי הספורט, והתבטאויות גזעניות או התבטאויות לא הולמות, פוגעות ומכוערות שיש בהן כדי לפגוע בסדר הציבורי. מאחר ובאותה פרשה המשיבים הורחקו כבר בעבר ממגרשי כדורגל למשך 15 יום, קבע בית המשפט המחוזי כי יש להרחיקם ל- 4 חודשים (עמ"י 9793-02-11 מדינת ישראל נ' יותם אהרון גולדמן ועומרי נאמן (2011), מפי כבי השופט כמאלסעב, מבית המשפט המחוזי בחיפה).
- ד. בית משפט השלום בירושלים (כבי השופטת ענת זינגר) החליטה בעניינם של ארבעה משיבים כי לא ייכנסו למגרשי כדורסל בעונת המשחקים של שנת 2011-2012, ובעונת המשחקים בשנת 2012-2013, בעקבות התפרעות במשחק (מ"י 43395-04-12 מדינת ישראל נ' גיל שימל (2012)).
- ה. לאחר שהוצגה בפני בית משפט עדות מתלונן שהמשיב קילל בו, בעט בו וסטר בפניו, ונדף ממנו ריח של אלוהול, קבע בית משפט השלום בירושלים (כבי השופט רם וינוגרד, עת כיהן בבית משפט זה) הרחקה ל- 3 חודשים ממגרשי הכדורגל בארץ, וחובת התייצבות במשטרה בכל משחק של בית"ר ירושלים (מ"י 55734-01-11 מדינת ישראל נ' שירן איציק פרץ (2011)).
- ו. המדינה ביקשה להרחיק ממגרשי כדורגל למשך עונה שלמה חשודים שהיו מעורבים בתגרה. לגבי שלושה נקבע שאין קשר בין התגרה לבין מגרש הכדורגל ולכן לא הורחקו. לגבי חשוד 4 נקבע כי הוא התפרע בקשר למשחק הכדורגל אך "אך אציין כי דרישת המשטרה להרחקה כוללת למשך כל העונה אינה מידתית בעיני בשים לב למיוחס לחשוד". כמו כן, נאמר כי "מדובר בחשוד ללא עבר פלילי, ובהתאם לסמכותי לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה מעצרים) וחוק איסור אלימות בספורט, הרי שאני מוצא להרחיקו ממגרש הכדורגל בנתניה למשך 3 חודשים" (בש"ע 5945-11-12 מדינת ישראל נ' איתי תמיר (2012), מפי כבי השופט עוז ניר נאוי, מבית משפט השלום בנתניה).
- ז. המדינה ביקשה הרחקה ממגרשי הכדורגל לשתי עונות משחקים בשל קריאות גזעניות שהשמיע המשיב. בהחלטה מפורטת שניתנה על ידי כבי השופט ארנון דראל, עת כיהן בבית משפט השלום בירושלים, יש התייחסות מפורטת לתופעות הגזעניות, ומוסברת פעילות האכיפה של המשטרה להגשת כתבי אישום והוצאת צווי הרחקה. מכל מקום, הצו ניתן למשך שנה אחת (מ"י 5739-12-10 מדינת ישראל נ' אלירן לוי (2010)).
32. עיקר פסקי הדין הינם אלה של בית משפט השלום, והמדינה לא הגישה ערעור על אף אחת מהן, זולת מקרה אחד בבית המשפט המחוזי בחיפה, שם ההרחקה שנקבעה בבית משפט השלום ל- 15 יום, הוגדלה בבית המשפט המחוזי ל- 4 חודשים (ראה: פסקה 31 (ג) לעיל).
33. תמונת המצב מעידה כי פרט למקרה חריג אחד של קבוצת כדורסל, בו נקבע הרחקה לשתי עונות, ברוב פסקי הדין מדובר על תקופות קצרות של חודשים, או שנה אחת.
34. ראוי לציין, כי כאשר קיבל בית המשפט המחוזי בחיפה את ערעור המדינה להגדלת זמן ההרחקה מ- 15 יום ל- 4 חודשים, אחד השיקולים היה העבר של המשיבים, בנושא הנדון.

35. במקרה שבפנינו, אישר עו"ד רגב כי לעורר אין עבר פלילי.
36. שיקול נוסף שיש להביאו בחשבון הוא כי מדובר בקטין.
37. אין לשכוח כי גם האירוע ששימש "טריגר" להגשת הבקשה, לא הסתיים, עד היום, בכתב אישום.
38. לאור כל השיקולים דלעיל, אני מחליט בזה, על פי אמות המידה שפורטו לעיל, כדלקמן:
- א. הצו שניתן על ידי בית משפט קמא, יעמוד בתוקפו עד ליום 1.10.13, הוא המועד שהבנתי כי בו תתחיל עונת הכדורגל של שנת 2013-2014.
- ב. המדינה רשאית לפנות לבית משפט השלום, לא יאוחר מ- 30 יום לפני המועד, ולבקש בקשות לפי שיקול דעתה ביחס לשימוש בסמכות לפי חוק איסור אלימות בספורט.
- ג. אם יוגש כתב אישום נגד העורר, רשאית המדינה להגיש בקשה, בין על פי חוק איסור אלימות בספורט, ובין על פי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996, ובית המשפט, לאחר שמיעת שני הצדדים, ישקול, על פי מידת האיזון הדרושה, האם להיענות לבקשות המדינה בדבר הרחקת העורר מאותם מקומות שיפורטו בבקשה שתוגש, אם תוגש. חזקה על בית המשפט, שבאותה עת ישקול גם את מצבו של העורר, אשר כפי שהבנתי מתכוון להתגייס לצה"ל בחודשים הקרובים.
39. להסרת כל ספק, החלטה זו חלה ומתייחסת אך ורק לסמכויות על פי סעיפים 17 ו- 18 לחוק איסור אלימות בספורט. ממילא, לא ראוי להביא בחשבון את החלטותי בב"ש 1926/02 ענת כענני מדינת ישראל, (2002), ועמ"י 14677-02-11 מדינת ישראל נ"י שרה בנינגה (2011) המבוססים, בין היתר, על החלטות נשיא בית משפט זה, כבי השופט דוד חשין, וכבי השופטת איילה פרוקציה, עת כיהנה בבית משפט זה, שבה נידונה המידתיות שבין זכויות האזרח לבין ההגבלות על פי חוק המעצרים הנ"ל.
40. החלטה זו הוקראה במעמד העורר (עו"ד בן גביר שוחרר להופעה בבית משפט אחר), ובמעמד עו"ד רגב, ב"כ המדינה.
- ניתנה והודעה היום כ"ג אדר תשע"ג, 05/03/2013 במעמד הנוכחים.